

Sevinc Orucova: "Raqufa "Milli Qəhrəman" verilməsə də, xalqın gözündə əbədi olaraq qəhrəman qaldı"

Söz vaxtını çəkər, düz 23 ilin söhbətidir. 1998-ci il mayın 9-da Murovda yerləşən N saylı hərbi hissənin gənc əsgərlərinin andiçmə mərasimindən sonra bayram tədbiri keçirildi. Mükafatçıların arasında baş leytenant Raquf Orucovun adı çəkiləndə bütün diqqətimiz tribunaya yönəldi. Bu həmin əfsanəvi kəşfiyyatçı Raquf Orucov idi. Çavuşlarımız biz gənc əsgərlərə onun haqqında elə şeylər danışmışdılar ki, elə bildirdik ki, elə Murov boyda bir adamdır. Amma gözlədiyimizin əksinə tribunaya bəstəboy çalimsiz gənc bir adam çıxdı. Ona "Hərbi xidmətlərə görə" medalı, vaxtından əvvəl rütbə və bir də o dövrdə Ali Baş Komandan olan mərhum ümummilli lider Heydər Əliyevin imzası olan saat hədiyyə olundu. Zəmanəsinin ən böyük kəşfiyyatçısı gənc həmkarının uğuruna biganə qalmamışdı.

Raquf Orucov "Murov" əsgərlərinin "komutan" dediyi 2-3 zabitdən biri idi. Hamı bilir ki, Murovda qulluq edən istənilən əsgər və ya zabit "Murov qartalı" deyirlər. Bizlər "Murov qartalı" adını ona halal etdik.

Qəhrəmanın ömür gün yoldaşı Sevinc xanım da özü kimi igid qadındır. Atalar belə yerdə gözəl deyib: "Aslanın erkəyi dişisi olmaz". "ZƏFƏR" Şəhid ailələrinə dəstək ictimai birliyi rəhbəri Sevinc Orucova bu gün öz əməlləri ilə Raqufun xatirəsini yaşadır.

- Sevinc xanım, "44 günlük" Vətən Müharibəsində müəffər ordumuzun qələbələrinin əsasını qoyan, xalqı özünə qaytaran, Azərbaycan kişisinə vətən qeyrətini qaytaran və qəhrəmanlıq tariximizin ən şərəfli səhifələrindən olan "Aprel döyüşləri"ndən 5 il keçdi. Bu 5 ilin necə tez keçdiyini şəxsən mən heç hiss etmədim. Sanki Yer kürəsi çox sürətlə hərəkət edir. Sizin üçün bu 5 il necə keçdi?

- Mən də 5 ilin necə tez keçməsinə hiss etmədim. Raquf kimi igidi itirmək, bizim ailəmizin faciəsidir, Elə bil dünən olub. Elə həmin gündə qalmışım. Elə həmin günkü yanğı ürəyimi yandırdı... (Kövrəlir)

Bu 5 il bir-birinə oxşayan ağır, yeknəsək günlər və yalnız ziyarətə getdiyimiz bir məkan oldu. Və bir də heç vaxt bitməyəcək həsrət. Nəinki mən, o döyüşlərdə şəhid olanların ailələrində də eyni vəziyyətdir. Biz həmişə bir-birimizlə əlaqə saxlayırıq, görüşüb söhbət edirik. Acının köhnəsi-təzəsi olmur. Raquf Orucovun itkisi tək ailəmiz üçün deyil, deyirdim bütün Azərbaycan üçün bir faciə idi. Raqif apreil döyüşlərində öləsi adam deyildi, o, Vətən Müharibəsində komutanlıq etməli idi. Raqufdan sonra bizim həyat tərzimiz, dünyaya baxışımız dəyişdi.

Çalışdım ki, övladlarımız onun qaydaları ilə böyüsün, onun arzularını həyata keçirmək üçün yaşadım. Doğrudur, bu illər ərzində övladlarımız bəzi nailiyyətləri oldu, amma heç bir sevinc onun yoxluğunun təskinliyini vermədi. Elə bir söz yoxdur ki, bizə təskinlik versin.

- Yəqin ki, xatırlayırsız, orta məktəbdə oxuyanda, dərslərdə İsrail Məmmədov, Həzi Aslanov, Qafur Məmmədov, Mehdi Hüseynzadə haqqında məlumatları oxuyur, bəzələrində çəkilən filmlərə baxırdıq. Doğrudur, içimizdə qəhrəman olmaq arzusu baş qaldırırsa da, amma nəse mənə əfsanə kimi gəlirdi. Sonrdan müharibə qəhrəmanları şəxsən tanıdıq, belə insanların əfsanə deyil real olduğunu gördük. Bəlkə də taleyin xoş bir qəsmətidir ki, Raquf kimi qəhrəmanı şəxsən tanımışam. Onun necə qəhrəman olduğunu görmüşəm. Mən sizə bir söz deyim ki, Murovda qulluq edən bütün əsgərlərə, zabitlərə "Murov qartalı" deyilib. Amma biz bu adı Raqufa halal etdik. Biz hələ "gənc əsgər" idik, onun haqqında əfsanələr eşidirdik. Əslində bunlar hamısı bir həqiqət

idi. Özü o qəhrəmanlıqlardan sizə söhbət edirdimi?

- Özünüz də bilirsiniz ki, Raquf çox təvazökar, sadə insan idi. Heç vaxt özü haqqında evdə nəse danışmayıb. Əksinə belə şeylərə qarşı idi, etdikləri onun üçün adi bir iş, vəzifə idi. Aprel döyüşlərindən az əvvəl keçmiş əsgərindən bir mesaj almışdı. Həmin əsgər ona çox gözəl sözlər yazmışdı.

Mən ona ilişmək üçün soruşdum ki, doğrudan deyir, yoxsa təbəçiliyində olub deyə səni tərifləyir? Onda zara-fatla dedi ki, mənəm qədrimi sən bilməsən də, xalq biləcək. Mən o sevgini Raqufun tabutu Sunqayıta gətiriləndə gördüm. Yüz minlərlə insan onun tabutunu Sunqayıtın girəcəyindən əllərində daşıdı. İnanın səmimi-lyimə, mən o sevginin yanında özümü yad hiss etdim. Raquf etdiyini heç vaxt deməzdi. Bu beş ildə bəlkə də onun minlərlə keçmiş əsgərini, zabit yoldaşlarını tanımışam. Hamısında da öz çəkdiyim acını hiss etmişəm.

- Rəhmətlik Polad Həşimovun qırx mərasimində iştirak edən bütün keçmiş Murovda qulluq edənlər, bərk yağış yağmasına baxmayaraq, Raqufun məzarı üstünə getdik. İnanın ki, hərəsi 10 erməni yalın əllə boğa bilən yeklə-yekə kişilər onun məzarının qarşısında diz çöküb hönkürdülər...

- Biz hər həftə onun məzarını ziyarətə gedirik. İnanın hər dəfə onun məzarının yanında kimsə olur. İstər Murovda, istər Ağdamda, istərsə də Ağcabədidə qulluq edəndə həmişə o, axirətdə cənnətini qazanıb. Mən ondan şikayət edəcək heç kimi görmədim. Onun məzarını ziyarət etmək üçün hər gün insanlar gəlir. Həm tağım komandır, həm tabor komandiri, həm də hərbi hissə komandiri olanda eyni sadəliyi qoruyub. Heç vaxt özü-

nü əsgərdən üstün tutmazdı. Tağım komandiri olanda da səngərdə olub, hərbi hissə komandiri olanda da. Hətta mən onda deyəndə ki, səngərdə olmaqla sən təkə özünü deyil, bütün hərbi hissəni təhlükəyə atırsan. Mənə deyirdi ki, işimə qarışma... Ağdamda hərbi hissə komandiri olanda biz də Xındırstanda yaşayırdıq. Ordan-ora evə nadir hallarda gəlirdi. İnanın ki, əsgər görüşünə gedən valideyn kimi, mən uşaqları götürüb özüm onun dalınca hərbi hissəyə gərdim. Çünki uşaqlar çox darıxdı-

lar. O, əsgərlərini uşaqlarından çox istəyirdi. Hər gün postları bir-bir özü yoxlayırdı. Evə gələndə də bir də gördün gecə saat 3-də çıxıb gedirdi postları yoxlamağa. Çünki erməni postları ilə ən yaxın səngərlər onun hərbi hissəsində idi. Bəzən gedib yaddığı yerdə əsgərlərin postda şəklini çəkirdi. Mən ona şikayətləndə ki, axı öz səhhətinə ziyan vurursan, gecə şirin yuxuna haram qatıb gedirsən. Onda həmin şəkilləri göstərdi ki, axı əsgər yorulub yata bilər...

- Murovda olanda da təlimlərdə başqa bölüklərin qaravulda yatan əsgərlərinin əllərini bağlayıb aparırdı, yaxud silahlarını acıb götürürdü. Biz bayramlarda Raqufun kəşfiyyə bölüyünün əsgərlərinin əlbayaxa döyüş səhnələrinə baxırdıq. Bəzən özü də onlarla çıxış edirdi. İnanın bilmirdik ki, bu odur. Çünki adı vaxtda, bəstəboy, arıq çalimsiz, bəzən çiyinlərini də sallayılıb qabağa əyilib gəzirdi. Amma o döyüş səhnələrində olurdu bir cəngavər. Biz elə səhnələri karate filmlərində görmüşdük. Sadə və mülayim olması ilə yanaşı, çox sərt idi. Bəzən səhv edən adamı danlayanda elə sözlər deyirdi ki, vursaydı ondan min dəfə yaxşı idi.

- Raqufun aforizmlərini mən indi də evdə işlədirəm. Böyük oğlumuz özü həmişə dərslərinə diqqətli olsa da, Raquf onu sıxırdı. Mən deyirdim ki, onsuz da özü oxuyur da, incitmə. Deyirdi ki, mən illərdir, bunun kimi gənclərlə işləyirəm, psixologiyaları

na bələdəm, boş buraxsam rahatlaşacaq. Doğru dediniz, adami danlayan-da elə sözlər tapırdı ki, adamin min qatından keçirdi.

- Biz gənc əsgər olanda onun haqqında elə şeylər eşitmişdik ki, düşünürdüm bu adamın azı 2 metr boyu, 1 metr də eni var... Amma onun bölüyü ilə məşqlərini görəndə başa düşdük ki, elə adı-sanı qədr var imiş. Onun əsgərlərinə biz aramızda "Raqufun adamyeyənləri" deyirdik. Hər adam onun bölüyündə davam gətirmirdi.

- Hərb onun üçün peşə deyil, həyat tərzidir. Mülki geyimdə sıxılırdı. Bəzən Sumqayıta bir həftəlik məzuniyyətə gəlirdi, 3 gündən sonra darıxıb hərbi hissəyə qayırdı. Həmin 3 gündə də bütün günü tabeliyindəki zabitlərlə telefonla danışdı. Hərbi hissə kiandiri vəzifəsindən çıxarılanda, çox yalvardım ki, Raquf, artıq təqaüd vaxtda qoxdan çatıb, bədir, bir yandan da uşaqlar böyüyür, onların təhsili ilə ciddi məşğul olmaq lazımdı. Əvvəlvə razılaşmışdı, lakin

sonra fikrindən daşındı. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdən təklif alan kimi sevinə-sevinə qəbul etdi.

- Mən bildiyim qədəri ilə, hələ Murovda olanda o, həm vəzifə pillələrini tez qalxdı, həm də rütbələri vaxtından əvvəl aldı. Demək olar ki, mən orda olduğum iki ildə o tağım komandirliyindən kəşfiyyət rəisi vəzifəsinə qədər qalxdı. Mən özüm şahidim olmuşam, bizim and içmə mərasimində ona deyəsən "Azərbaycan bayrağı" ordeni, vaxtından əvvəl rütbə, bir də mərhum ümummilli lider Heydər Əliyevin gündərdiyi saat verildi. Heydər Əliyev "Cəmilli" əməliyyatına görə özü mükafatlandırılmışdı. Bildiyim qədəri ilə həmin dövrdə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr yaradılırdı və onu da dəvət etdilər. Sonra o, niyə yəni Murova qayıtdı?

- Raqufun zabit kimi başladığı dövr Azərbaycan Milli Ordusunun ilk formalaşmağa başladığı illər idi. Raquf zabit olmasdan əvvəl də Ağdamın özünümüdəfiə batalyonlarında vuruşmuşdu. Onda olan hərbi istedadını görüb Ali Hərbi Komandirlər Məktəbinə oxumağa yolladılar. Hətta oranı da, ikinci kursda yarım qoyub

kiçik leytenant rütbəsilə döyüş bölgəsinə xidmətə yollandı. O, birinci Qarabağ döyüşlərinin qazisi idi, ayağında qəlpələr vardı. 1999-cu ildə XTQ yaradılarda Raqufu ora təcürbəli kəşfiyyətçi olaraq təlimatçı kimi dəvət etdilər. Baş leytenant rütbəsi olsa da, onu adlı-sanlı kəşfiyyətçi kimi ora dəvət etmişdilər. 6 ayda təlimlərdə iştirak etdi. Təlimləri türklər keçirdilər. Biz onda nişanlı idik. Bir gün dedi ki, yenə Murova qayıdıram. Nə qədər səbəbini soruşsam da demədi. Deyəsən, özü raport yazıb, Murova öz vəzifəsinə göndərməyi xahiş etmişdi. XTQ məxfi hərbi hissə olduğu üçün heç vaxt bu barədə danışmazdı. Murovdakı N saylı hərbi hissənin kəşfiyyət rəisi vəzifəsindən sonra onu xüsusi təyinatlı taborun qərargah rəisi vəzifəsinə göndərdilər. Sonra da Bakıya iki illik Hərbi Akademiyaya gəldi. Onun ümumiyyətlə hərbi həyatında rahat yaşadığı illər də akademiya təhsil aldığı illər idi. Akademiyadan sonra onu Harami dükündəki hərbi hissədə tabor komandiri yolladılar. Ondan sonra yenə ömrü yalnız səngərdə keçdi. Onu orda 6 il tabor komandiri saxladılar. Onun vəzifəsi də, rütbəsi də orda gecikdi. Özü də hirsəlirdi ki, 6 il mayor olmaq olar? Bu elə bir dövr idi ki, qeyri-peşəkar zabitlər vəzifələrdən tərxis olduğunua görə peşəkar zabit tez yüksəlirdi. Amma onun yüksəlməsinə mane olanlar tapıldı... Onu korpus komandiri Həməzəyev nədənsə Raqufu görməzlikdən gəlirdi. Həməzəyev gedəndən sonra yeni korpus komandiri Raqufu gördü. Gördü deyəndə ki, Raqufu Ali Baş Komandan qədr hamı tanıyırdı. Yeni korpus

komandiri Raqufu dəyərləndirdi, tez bir zamanda Raqufu qulluq etdiyi hərbi hissənin birbaşa qərargah rəisi təyin etdilər. Eyni gündə polkovnik-leytenant rütbəsini də aldı. Həmin günü ad günü idi. Elə həmin ildə də Ağdamdakı N saylı hərbi hissənin komandiri təyin edildi. Yenə də döyüş bölgəsində. İnanın ki, o, həmin hərbi hissəni elə bərhad vəziyyətdə qəbul etmişdi ki, Ağdamda baxmayaraq ki, hərbi hissənin komandiri idi, evdə tapmırdıq. Maşınlar səngərəcən getsin deyərək traktorla səngərlərin qarşısında torpaqdan hündür təcükələr düzəlirdi. İnanın özü traktor sürücüsünün yanında oturub təlimat verirdi. Ən dəhşətli bilirsinizmi nədir, o cür işləyən komandiri vəzifədən çıxarıb, ondan əvvəlki komandiri onun yerinə təyin etdilər. O, yenə də sınımadı, hərbdən geri çəkilmədi. Son döyüşünə gedəndə də mənə demədi. Bir də gördüm ki, yüz minlərlə insanın çiyində xalq onu evə gətirdi. Raqufa "Milli Qəhrəman" verilməsə də, xalqın gözündə əbədi olaraq qəhrəman qaldı.

Söhbətləşdi:
İltifat HACIXANOĞLU